

Súd: Okresný súd Michalovce
Spisová značka: 11C/18/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7716200882
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Tatiana Sabadošová
ECLI: ECLI:SK:OSMI:2017:7716200882.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Michalovce, sudkyňa JUDr. Tatiana Sabadošová v právnej veci žalobcov: 1/ R. U., nar. XX.XX.XXXX, 2/ X. U., nar. X.X.XXXX, obaja bývajúci vo X. nad H. č. XXX, 3/ X. O., nar. XX.X.XXXX, bývajúca v U., ul. L. X. č. XXXX/X všetci zastúpení advokátom JUDr. Radoslavom Sotákom, Advokátska kancelária so sídlom Nám. Slobody 7, 071 01 Michalovce, IČO: 35 550 104 proti žalovaným: 1/ Z. F., nar. XX.X.XXXX, bývajúcemu v M. N., M. V. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Andrejom Molnárom so sídlom ul. Majlátha 2581/14, 077 01 Kráľovský Chlmec, 2/ KOOOPERATÍVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, o náhradu nemajetkovej ujmy takto

rozhodol:

I. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 16.000,- € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením niektorého zo žalovaných, zanikne plnenie druhého žalovaného v rozsahu jeho plnenia.

II. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu 12.000,- € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením niektorého zo žalovaných, zanikne plnenie druhého žalovaného v rozsahu jeho plnenia.

III. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni v 3. rade sumu 12.000 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením niektorého zo žalovaných, zanikne plnenie druhého žalovaného v rozsahu jeho plnenia.

IV. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

V. P r i z n á v a úspešným žalobcom náhradu trov konania voči neúspešným žalovaným v 1. a 2. rade v plnom rozsahu z priznaných súm.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa žalobou došli na tunajší súd dňa 21.1.2016 domáhali proti žalovaným v 1. a 2. rade, aby súd rozsudkom rozhodol tak, že:

I. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 35.000 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením niektorého zo žalovaných, zanikne plnenie druhého žalovaného v rozsahu jeho plnenia.

II. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v 2. rade sumu 35.000 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením niektorého zo žalovaných, zanikne plnenie druhého žalovaného v rozsahu jeho plnenia.

III. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi v 3. rade sumu 35.000 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením niektorého zo žalovaných, zanikne plnenie druhého žalovaného v rozsahu jeho plnenia.

IV. Žalovaní v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcom v 1. až 3. rade trovy konania do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením niektorého zo žalovaných, zanikne plnenie druhého žalovaného v rozsahu jeho plnenia.

2. Žalobu odôvodnili tým, že dňa 28.11.2014 o XX:XX hod. žalovaný v 1. rade viedol osobné motorové vozidlo zn. VW V., EVČ: TV XXXCJ na ceste II/XXX v smere od obce P. nad H. na obec P. s tým, že sa plne nevenoval vedeniu vozidla a sledovaniu situácie v cestnej premávke, rýchlosť jazdy neprispôbil povahe vozovky a poveternostným podmienkam, v dôsledku čoho sa dostal do šmyku a narazil do X. U. stojacim za motorovým vozidlom, pričom následkom tejto zrážky utrpel X. U. smrteľné zranenia, ktorým podľahol na mieste nehody. Nebohý X. U. bol manželom žalobkyne v 1. rade a otcom žalobcov v 2. a 3. rade. Žalovaný v 1. rade ako vodič označeného osobného motorového vozidla bol za tento skutok uznaný vinným Okresným súdom Michalovce v konaní vedenom pod sp. zn. 3T 58/2015. Zároveň súd podľa § 288 ods. 3 Trestného poriadku odkázal poškodených s nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie. Tvrdili, že osobné motorové vozidlo zn. VW V., W.: TV XXXCJ, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda bolo v čase nehody povinne zmluvne poistené žalovaným v 2. rade pod číslom poisťovnej zmluvy XXXXXXXXXXX. Pokiaľ ide o pasívnu legitimáciu žalovaných, tak pasívna legitimácia žalovaného v 1. rade je daná ustanovením § 420 ods. 1 Obč. zákonníka a pasívna legitimácia žalovaného v 2. rade je daná podľa § 427 a nasl. zák. č. 40/1964 Zb. Obč. zákonníka a podľa § 16 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. s tým, že navyše tieto skutočnosti vyplývajú aj z rozhodnutia Súdneho dvora EU v právnej veci Haasová c/a R. Petrik C-22/12 zo dňa 24.10.2013. Odvolávajú sa na ust. §§ 11, 13 ods. 1, 2, 15 Obč. zák. poukázali na to, že následkom usmrtenia manžela žalobkyne v 1. rade a otca žalobcov v 2. a 3. rade došlo u žalobcov k vzniku ujmy a zásahu do ich práva na ochranu osobnosti, a to do práva na súkromný a rodinný (aj manželský) život, k mimoriadne hlbokéj citovej ujme a nenávratnému rozvratu ich súkromného a rodinného života. Žalobkyňa v 1. rade poukázala na to, že s nebohým manželom uzavrela manželstvo dňa 17.4.1982. Z manželstva sa im narodili dve deti - v roku XXXX dcéra X. - žalobkyňa v 3. rade a v roku XXXX syn X. - žalobca v 2. rade. Ich manželstvo bolo veľmi harmonické, bezproblémové a medzi manželmi vládol súlad, mali spoločné záujmy, radi spolu trávili svoj voľný čas. Spoločne sa starali o rodinu a domácnosť a taktiež mali plány na rozvoj spoločnej domácnosti. Poukázala na to, že nebohý manžel bol nenahraditeľným členom rodiny, jej hlavou, hybným telesom rodiny, ktoré všetkých jej členov podporovalo v napĺňaní životných plánov. Usmerňovaním žalobkyne v 1. rade v rôznych oblastiach života, či už osobných alebo pracovných jej bol po celý spoločný život viac ako nápomocný. To isté sa týka aj žalobcov v 2. a 3. rade. Žalobkyňa v 1. rade sa mohla na neho vždy spoľahnúť, bola si vedomá, že vždy sa ako manžel a otec bude maximálne snažiť, aby rodine nič nechýbalo, tak po stránke finančnej ako aj citovej. Nebohý manžel a otec bol vždy veselým a výrečným človekom, bol úprimný, priamy a čestný, s radosťou a láskou trávil voľný čas so žalobcami, pre ktoré bol vzorom. Ich spoločná domácnosť pre žalobkyňu v 1. rade predstavovala miesto pokoja a oddychu, miesto na ktorom si vždy bude môcť užiť rodinnú pohodu v spoločnosti svojho manžela. Žalobkyňa v 1. rade so svojim nebohým manželom nepoznali, čo je to hádka, či problém, ktorý by spoločne nedokázali prekonať. Až do dňa tragickej nehody viedli spokojný život a príkladné manželstvo. Žalobcovia si boli nepomenovateľne blízki, pre žalobcov bol nebohý manžel, resp. otec, vzácny a nepostrádateľný. Po smrti manžela, resp. otca došlo u k predtým nepredstaviteľnej citovej ujme, veľkej bolesti a žiaľu. Zo vzniknutej situácie sa spamätávali a stále spamätávajú veľmi ťažko. Sú hlboko citovo poznačení, stále sa nevedia vyrovnať s tým, že vplyvom cudzieho zavinenia v okamihu prišli o svojho milovaného manžela, resp. otca a o bezproblémový rodinný život. Fakt, že už nemajú svojho manžela, resp. otca ich nesmierne zarmocuje a po tragickej autonehode sú žalobcovia smutní, sklúčení, frustrovaní, duševne nepokojní. Je jednoznačné, že pred úmrtím manžela, resp. otca tvorili žalobcovia s manželom, resp. otcom fungujúcu, spokojnú priam až vzorovú rodinu, a že medzi nimi boli vytvorené silné citové a sociálne väzby. Úmrtím manžela, resp. otca, došlo u žalobcov k výraznej zmene prežívania ich osobného a rodinného života, duševným útrapám, strate prežívania šťastia a vzniku pocitu ukrivdenia z dôvodu cudzieho zavinenia. Touto žalobou sa domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do práva na ochranu osobnosti, ako aj za zásah do práva na ochranu osobnosti nebohého manžela, resp. otca Vladimíra U.. Je nesporné, že sociálne a citové väzby medzi manželmi, a rodičmi a deťmi

sú obvykle mimoriadne silné: pred dopravnou nehodou žalobcovia so svojim manželom, resp. otcom tvorili harmonickú rodinu s mimoriadne silnými citovými väzbami. Nečakaná tragická smrť manžela tak zasiahla do života žalobkyne v 1. rade a žalobcov v 2. a 3. rade, pretrhla doterajšie citové väzby a úplne zmenila ich osobný a hlavne rodinný život, ich súkromie. Po dopravnej nehode a jej následku, kontakt a vzťah žalobkyne v 1. rade so svojim nebohým manželom už nie je možný, nie je možné ho ani rozvíjať. Žalobkyni v 1. rade a žalobcom v 2. a 3. rade bola odobratá možnosť viesť riadny osobný rodinný život, a možnosť rozvíjania citov s najbližšou osobou. Nezvratné následky tohto činu nie je možné úplne odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna forma morálneho zadosťučinenia, by nepostačovala na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na našich osobnosti. To vyplýva aj z okolností prípadu a nepredstaviteľne nepriaznivého následku konania, ktoré je zásadne nereparovateľné. Z dôvodu závažnosti vzniknutej ujmy, rozsahu zásahu a časom trvania nepriaznivého následku sa domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch s tým, že táto hmotná satisfakcia, ktorá je zároveň prejavom slušnosti a spravodlivosti, však nikdy nebude môcť úplne odčiniť dopad tragickej udalosti, ktorá zanechala v ich životoch bolestivé a trvalé následky. Uvedli, že určenie výšky hmotnej satisfakcie je veľmi problematické vzhľadom na rodinný život, aký viedli žalobcovia s nebohým manželom a otcom. Žalovaným vyzvali prostredníctvom právneho zástupcu listom zo 4.11.2015 na dobrovoľné plnenie, avšak žalovaný v 1. rade na to nereagoval a žalovaný v 2. rade zaslal odmietavé stanovisko.

3. Žalovaný v 1. rade v rámci svojej procesnej obrany v prvom rade uviedol, že je potrebné v rámci objektívneho ustálenia skutkového stavu zohľadniť aj tú skutočnosť, že k úmrtiu menovaného nedošlo jeho výlučným zavinením a mieru zavinenia má aj L. D., ktorý riadil osobné motorové vozidlo zn. I. I., EVČ: MI XXXDJ, ktoré motorové vozidlo bolo bez osvetlenia v tme stojace v pravom jazdnom pruhu cesty tak, že prekážka na ceste v podobe nepojazdného, neosvetleného motorového vozidla nebola označená výstražným trojuholníkom. Z tohto motorového vozidla vystúpil X. U. a stál za zadnou časťou motorového vozidla, ktoré sa snažili tlačением naštartovať a vtedy došlo k dopravnej nehode, keď svojim motorovým vozidlom žalovaný v 1. rade narazil do osobného motorového vozidla zn. Ford I.. Uvedol, že je toho názoru, že nielen vodič motorového vozidla L. D., ale aj samotný X. U., ktorý vystúpil z motorového vozidla za tmy bez reflexnej vesty mali rozhodný podiel na vzniku dopravnej nehody a škodovej udalosti. Vodič motorového vozidla L. D. nemal dopustiť to, že spolujazdci vystúpili z motorového vozidla bez reflexnej vesty, keď bola tma a vozidlo zn. Ford I. predstavovalo náhlu a nepredvídateľnú prekážku na ceste bez označenia výstražným trojuholníkom v dostatočnej vzdialenosti od motorového vozidla. Potvrdil, že rozsudkom Okresného súdu Michalovce sp. zn. 3T/58/2015 zo dňa 3.9.2015 bol uznaný vinným z prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona, avšak miera zavinenia na vzniku škody nebola predmetom trestného konania a poškodení boli odkázaní na občiansko-právne konanie. Navrhol preto, aby súd ako dôkaz pripojil spis tunajšieho súdu sp. zn. 3T/58/2015 k tomuto konaniu. Uvedol, že teda za týchto okolností nemôže v plnom rozsahu zodpovedať za škodu, ktorá vznikla. Zároveň aj poukázal na to, že žalobcovia sú dospelými deťmi nebohého X. U. a žalobkyňa v 3. rade ani nebývala s nebohým v spoločnej domácnosti. Poukázal aj na to, že potom čo mu žalobcovia doručili výzvu o náhradu nemajetkovej ujmy tak túto skutočnosť oznámil poisťovni KOOOPERATIVA, a.s., Vienna Insurance Group, s ktorou má uzavretú poisťnú zmluvu, predmetom ktorej je zákonné poistenie prevádzky osobného motorového vozidla zn. VW V., TV XXXCJ. Poisťovňa sa k poisťnej udalosti zo dňa XX.XX.XXXX č. XXXXXXXXXXXX vyjadrila listom zo dňa 16.12.2015, ktorý aj súdu predložil ako dôkaz, v ktorom uviedla, že podľa jej výkladu v zmysle zákona § 4 ods. 1 zák. č. 381/2001 Z.z. je určený druh škody, ktorá sa vzťahuje na zmluvné poistenie motorového vozidla a žalobcami uplatnený nárok nepovažuje za škodu a preto nie je oprávnená poskytnúť plnenie. Navrhol žalobu voči nemu zamietnuť z dôvodu, že žalobcami uplatnená suma voči nemu nemá oporu v zákone, pretože k dopravnej nehode došlo zavinením samotného Vladimíra U. a zároveň aj zavinením vodiča osobného motorového vozidla zn. Ford I., EVČ: MI XXXDJ L. D..

4. Potom čo sa vyjadril k žalobe žalovaný v 2. rade a navrhol, aby súd voči nemu žalobu zamietol z dôvodu nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie tak žalovaný v 1. rade sa nestotožnil s právnym názorom žalovaného v 2. rade v tom smere, že pasívna legitímácia poisťovne s tým, že sa jedná o jeho nekomplexný a zúžený výklad rozhodnutia ESD vo veci C-22/12 v kauze Haasová proti Petrik a Holingová. Takisto aj pokiaľ ide o ním prezentovaný právny názor Najvyššieho súdu SR v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.03.2016 tak ide len o jeden právny názor na túto právnu problematiku a toto neprezentuje jednotiace stanovisko občianskoprávneho konania Najvyššieho súdu SR a ako také rozhodnutie nemôže byť záväzná na tento prípad. Tiež poukázal na rozsudok Súdneho dvora

C-22/12 zo dňa 24.10.2013 v konaní na Krajskom súde v Prešove medzi účastníkmi Katarína Haaszová proti Rastislavovi Petrikovi a Blanke Holingovej kde bol prijatý záver a druhá komora Súdneho dvora rozhodla tak, že článok 3. ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS zo dňa 24.04.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti článok 1. ods. 1 a 2 druhej Smernice Rady 84/5/EHS zo dňa 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.05.2005 a článok 1. prvý odsek 3 Smernice Rady 90/232/EHS zo dňa 14.05.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. V tejto veci nedošlo k zásadným zmenám ani po prijatí Smerníc 2000/26/ES Európskeho parlamentu a rady zo dňa 16.05.2000 ani Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES zo dna 11.05.2005, ktorou sa menia a dopĺňajú Smernice Rady 72/166/EHS, 84/5/EHS, 88/357/EHS a 90/232/EHS a Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/26/E o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Uviedol, že vyššie uvedený právny názor nie je v rozpore so Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16.09.2009, ktorá nahradila predchádzajúce smernice a je súhrnným predpisom v tejto oblasti v čase skutku, ktorý podľa názoru žalobcov zakladá nárok na nemajetkovú ujmu. Žalovaný v 1. rade uviedol, že je toho názoru, že znenie vnútroštátneho právneho predpisu je potrebné vykladať eurokomformným rozširujúcim výkladom, výsledkom ktorého je danosť pasívnej legitímácie žalovaného v 2. rade v tomto konaní. Komunitárne právo má prednosť pred právom členského štátu a v prípade konfliktu právnych poriadkov má byť uprednostnené európske právo. Podľa jeho názoru zmyslom zákona o odškodnení je úmysel odškodniť aj vzniknutú nemajetkovú ujmu titulom povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorú nárokujú blízke osoby obetí, ktorá zomrela pri dopravnej nehode. Ak zodpovednosť poisteného vyplýva z § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka z titulu dopravnej nehody má občianskoprávnu povahu, preto nič nenasvedčuje tomu, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu. Pojem škoda nie je presnejšie vymedzený a v zmysle eurokomformného výkladu nič nenaznačuje, že ak sa niektoré druhy škody akou je aj nemajetková ujma, majú nahradiť podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu, prečo by sa mali vylúčiť z tohto pojmu. Poukázal na to, že sa jedná o povinné zmluvné poistenie prevádzkovateľa motorového vozidla, ktoré zaväzuje prevádzkovateľa túto zmluvu uzatvárať, ak chce byť prevádzkovateľom motorového vozidla preto v rámci povinností, ktoré boli vynútené formou zákonného podpisu žalovaný v 1. rade ako prevádzkovateľ nemôže neuzavrieť povinné zmluvné poistenie, ktoré zo strany žalovaného v 2. rade je dané, nezmeniteľné s podporou platného právneho predpisu vynucuje od žalovaného v 1. rade takúto zmluvu uzatvoriť s paušálnymi nezmeniteľnými podmienkami preto, ak došlo k aproximácii právnych predpisov Európskej únie, nie je možné zúžiť rozsah zodpovednosti žalovaného v 2. rade ako poisťovne a svojvoľným výkladom vyňať z okruhu zodpovednosti za škodu plnenie za nemajetkovú ujmu. Tieto predpisy zahrňujú tak ujmu ako škodu, v rámci ktorého pojmu má svoje miesto aj nemajetková osobná ujma. Preto nemajetková ujma ma byť krytá povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu. Žalovaný v I. rade zároveň uviedol, že je toho názoru, že súd pri rozhodovaní v tejto veci v rámci zistenia okolnosti dopravnej nehody a následne pri rozhodnutí o nemajetkovej ujmy nemôže obísť spoluvinu nebohého na vzniku dopravnej nehody a okolnosti prípadu. Správanie sa nebohého poškodeného Vladimíra U. sú okolnosťami, ktoré sa musia odrážať v rozhodnutí o nemajetkovej ujme. Poukázal aj na to, že nebohý X. U. žil v spoločnej domácnosti len so žalobkyňou v I. rade, žalovaní v 2. a 3. rade mali vytvorený svoj vlastný život ako dospelé deti, v osobnom živote sa realizovali v okruhu svojich známych (žalobkyňa v 3. rade) v novej rodine a aj tieto skutočnosti svedčia o tom, že nemajetková ujma formou zásahu do práva na ochranu osobnosti sa odškodňuje v nepeňažnej forme. Uviedol, že jeho odsúdenie v trestnom konaní s dlhodobým podmieneným odkladom a zákaz riadiť motorové vozidla na dobu 4 rokov je zadosťučinením pre žalobcov a poukázal aj na zdravotný stav a psychické problémy žalobcu v 2. rade nie sú tu zákonné podmienky na priznanie nemajetkovej ujmy formou peňažnej náhrady. Na základe aj týchto skutočností žalovaný v I. rade navrhol žalobu žalobcov v 1. až 3. rade zamietnuť.

5. Žalovaný v 2. rade navrhol, aby voči nemu žalobu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie na jeho strane. V rámci svojej procesnej obrany uviedol, že v predmetnom súdnom spore

vzhľadom na znenie súčasnej právnej úpravy vychádzajúcej z ustanovení Občianskeho zákonníka, z ustanovení zákona č. 381/2001 Z.z., ako aj z odôvodnenia Rozsudku ESD vo veci Haasová zo dňa 24.10.2013, ktorý rozhodoval o prejudiciálnej otázke ohľadne zodpovednosti poisťovne v súvislosti s náhradou nemajetkovej ujmy pri ochrane osobnosti, ak došlo pri dopravnej nehode k usmrteniu osoby. Poukázala na to, že v rámci ustanovenia § 4 zákona č. 381/2001 Z.z. zákonodarca taxatívne vymedzuje rozsah poistenia a to nasledovne: „Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu

a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,

b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,

c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,

d) ušlého zisku.“

6. Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalobcami uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nemá oporu v zákone č. 381/2011 Z.z., ale vychádza z ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Uviedol, že je presvedčený o tom, že v uvedenom spore nie je daná jeho pasívna legitímácia, a to z dôvodu, že neexistuje žiadny právny predpis, resp. právny vzťah, ktorý by ho v uvedenom prípade zaväzoval, prípadne mohol zaväzať k poskytnutiu plnenia navrhovateľom. Pod vecnou legitímáciou, či už aktívnou alebo pasívnou, sa vo všeobecnosti v občianskom súdnom konaní rozumie oprávnenie alebo povinnosť účastníkov vyplývajúce z hmotného práva. Vecnú legitímáciu má ten z účastníkov, komu svedčí stav z hmotného práva, teda kto je nositeľom subjektívneho práva (aktívna vecná legitímácia) alebo nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva (pasívna vecná legitímácia), o ktorých sa v konaní rozhoduje.

7. Tento jeho právny názor vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo 168/2009, ktoré okrem iného uvádza: „Platná právna úprava ako aj právna teória striktné od seba odlišujú právo na ochranu osobnosti a s ním spojené právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ a právo na náhradu škody v zmysle § 415 a nasl. OZ. Medzi týmito dvomi inštitútmi je pojmová a obsahová odlišnosť, a z uvedeného dôvodu nie je možné stotožňovať nárok fyzickej osoby na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch s nárokom poškodeného na náhradu škody a to aj s prihliadnutím na skutočnosť, že účelom poistenia zodpovednosti za škodu je kryť zodpovednosť za škodu (nie zodpovednosť za nemajetkovú ujmu) spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.“

8. Najvyšší súd SR zároveň konštatuje, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnosti navrhovateľov sa má posudzovať podľa § 11 OZ, pričom občianskoprávne sankcie za takýto zásah upravuje § 13 OZ. Určenie subjektov, na ktoré dopadajú sankcie podľa tohto zákonného ustanovenia zákonná úprava vymedzuje vzťahom medzi osobou, do ktorej práv na ochranu osobnosti bolo neoprávnene zasiahnuté a osobou, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. Pri neoprávnenom zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby vzniká osobná väzba medzi oprávnenou osobou na jednej strane a povinnou osobou na strane druhej. Práva a povinnosti vyplývajúce z tohto právneho vzťahu sa viažu výhradne na určitú osobu. Povinnosť poskytnúť zadosťučinenie podľa § 13 OZ je teda subjektívne spätá s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného dopustil. Jedná sa preto o výlučne osobnú povinnosť tohto subjektu, ktorá neprechádza na ďalšiu osobu. Poukázal na skutočnosť, že v Občianskom zákonníku absentuje ustanovenie, ktoré by umožňovalo prípadný prechod tejto povinnosti na ďalšiu osobu, ako osobu z tohto hmotnoprávneho vzťahu povinnú. Z vyššie uvedeného vyplýva, že v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv, je v zmysle § 11 a nasl. OZ nositeľom hmotnoprávnej povinnosti len ten subjekt, ktorý neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobil. V predmetnom konaní je nesporné, že zásah do osobnostných práv žalobcovia odvodzujú z dopravnej nehody zo dňa 28.11.2014, pričom žalovaný v 2. rade je len účastníkom poistného vzťahu zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a teda žiadnym spôsobom nezasiahol do osobnostných práv žalobcov a preto nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti a teda nie je daná jeho pasívna vecná legitímácia v tomto konaní.

9. Poukázal aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30.7.2008, sp.zn. 3 Cdo 201/2007: „Okolnosť, kto je v konkrétnom prípade subjektom ochrany a kto je subjektom zásahu, musí súd v konaní na základe žaloby na ochranu osobnosti riešiť vždy medzi prvými. Bez vyriešenia uvedenej otázky, t.j. do

koho práv sa zasiahlo a kto sa zásahu dopustil, nie je (ešte) opodstatnené riešenie meritórnych otázok - nedovolenosti zásahu, jeho intenzity a dôsledkov, existencie príčinnej súvislosti medzi zásahom a spôsobenou nemajetkovou ujmom, adekvátnosti požadovanej formy nápravy spôsobenej ujmy, splnenia podmienok na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, primeranosti výšky priznaného zadosťučinenia a pod.. Je totiž nepochybné, že spornosť v týchto otázkach možno v konaní o ochranu osobnosti riešiť práve a len medzi subjektmi, ktorých sa táto spornosť týka, t.j. medzi subjektom ochrany a subjektom zásahu.“

10. Ďalej poukázal aj na ďalšie rozhodnutia a to:

- rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 93/2008 z 30.03.2010, ktorý na základe prípustnosti dovolania rozhodoval o priznaní nemajetkovej ujmy osobám, uvedeným v § 15 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd SR dovolanie zamietol ako nedôvodné z dôvodu, že sa v plnej miere stotožnil s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 11.12.2007, ktorý nepriznal žalobcami uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy. V závere odôvodnenia Najvyšší súd SR uvádza nasledovné: „Pokiaľ odvolací súd dospel k záveru, podľa ktorého obsah práva žalobcov ako osôb uvedených v § 15 Občianskeho zákonníka nie je zhodný s obsahom práva zomrelého E.B., ktorému bolo zasiahnuté (žalovaným) do osobnostného práva, práva na život, pretože do obsahu práva týchto osôb nepatrí právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, treba ho považovať za správny.“ Ďalej je konštatované, že právna úprava zákona č. 381/2001 Z.z. v § 4 ods. 2 podáva taxatívny výpočet prípadov, ktoré podliehajú poisťnému krytiu a z tohto taxatívneho výpočtu prípadov nevyplýva náhrada nemajetkovej ujmy. Ďalej konštatuje, že pojem „náklady pri usmrtení“ treba vykladať vo význame výdavkov, ktoré boli v súvislosti s úmrtím poškodeného preukázateľne vynaložené, ak sa tak stalo v príčinnej súvislosti s úmrtím poškodeného, pričom osoba, ktorá ich vynaložila, je povinná ich nielen presne uviesť, ale aj preukázať. Občiansky zákonník za náklady pri usmrtení považuje náklady spojené s pohrebom, odškodnenie ktorých upravuje v ustanovení § 449 ods. 2 OZ nachádzajúceho sa v šiestej časti OZ s názvom Zodpovednosť za škodu a bezdôvodné obohatenie. Naproti tomu, pojem „nemajetkovej ujmy v peniazoch“ za zásah do osobnostných práv je upravený v prvej časti OZ ako jeden z právnych prostriedkov ochrany osobnostných práv. Podstatou a účelom nemajetkovej ujmy v peniazoch je poskytnúť fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené, priznanie peňažnej satisfakcie. Keďže skutočnú ujmu nie je možné presne zistiť, výška nemajetkovej ujmy sa nedá presne vyčíslieť a teda ani preukázať.

- rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 17Co/296/2011, ktorý potvrdil rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí nároku nemajetkovej ujmy voči poisťovni. Tento súd vyslovil nasledovný právny názor: „Výpočet prípadov, v ktorých má poistený právo, aby za neho poisťovňa poškodenému plnila, je taxatívny. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do telesnej integrity človeka a jeho zdravia, za zásah do súkromného a rodinného života, nie je možné podradiť pod pojem škoda na zdraví a náklady pri usmrtení v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 318/2001 Z.z. Pod škodou na zdraví je potrebné rozumieť poškodenie zdravia, ktoré sa odškodňuje v zmysle zákona č. 437/2004 Z.z. na základe posudkov o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia (§ 444 OZ), ako aj účelné náklady spojené s liečením (§ 449 ods. 1 OZ). Do pojmu „náklady pri usmrtení“ je potrebné potom zahrnúť primerané náklady spojené s pohrebom (§ 449 ods. 2 OZ), príp. iné výdavky, ktoré boli v súvislosti s úmrtím poškodeného preukázateľne vynaložené. Podstatou a účelom nemajetkovej ujmy v peniazoch je poskytnúť fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené, priznanie peňažnej satisfakcie. Z uvedeného vyplýva, že podstata inštitútu náhrady škody na zdraví, náhrady nákladov pri usmrtení a náhrady nemajetkovej ujmy je úplne odlišná a z tohto dôvodu náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je možné subsumovať pod náhradu škody na zdraví a náhradu nákladov pri usmrtení podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z.. Správny je záver okresného súdu, že zákon č. 381/2001 Z.z. nezakotvil povinnosť poisťovateľa zaplatiť poškodenému namiesto poisťného náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 Občianskeho zákonníka.“ Krajský súd zároveň v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že sa stotožňuje s názorom okresného súdu, že pri nárokoch podľa § 13 OZ je možné uplatňovať si nemajetkovú ujmu len voči osobe, ktorá sa takéhoto zásahu do integrity osobnosti dopustila, čo vo vzťahu k poisťovni nie je splnené.

11. Ďalej tvrdil, že podľa jeho názoru nemajetková ujma nie je škoda, čo je zrejmé i zo samotnej systematiky OZ, kde ochrana osobnosti a nemajetková ujma je upravená v prvej časti OZ - Všeobecné ustanovenia, pričom zodpovednosť za škodu je upravená v šiestej časti OZ - Zodpovednosť za škodu a za bezdôvodné obohatenie. Ide teda o dva úplne odlišné právne nároky. Kým právo na ochranu

osobnosti je späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi a hlavným účelom ochrany týchto práv je všestranný rozvoj a uplatnenie osobnosti človeka, právo na náhradu škody patrí tak fyzickej ako aj právnickej osobe a plní reparačnú a preventívnu funkciu. Čo sa týka rozhodnutí Európskeho súdneho dvora, ktorý vydal aj rozsudok v prejudiciálnej otázke ohľadne zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, je súdnym orgánom Európskej únie, ktorý v spolupráci so súdnymi orgánmi členských štátov dohliada na uplatňovanie a jednotný výklad práva Únie. ESD vo svojej judikatúre vyvodil pre vnútroštátne správne a súdne orgány povinnosť, aby v rámci svojich právomocí v plnom rozsahu uplatňovali právo Únie a chránili práva priznané občanom (priame uplatňovanie práva Únie), pričom zostanú nepoužité všetky ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré sú v rozpore s právom Únie bez ohľadu na to, či boli prijaté pred alebo po prijatí právnej normy Únie (prednosť práva Únie pred vnútroštátnym právom). Úlohou ESD je zabezpečiť dodržiavanie práva pri výklade a uplatňovaní zmlúv spoločenstva. Pri plnení tejto úlohy ESD: 1/Preskúmava zákonnosť aktov inštitúcií Európskej únie, 2/ dohliada, aby členské štáty dodržiavali povinnosti, ktoré vyplývajú zo zmlúv a 3/ vykladá právo Únie na návrh vnútroštátnych súdov. Tvrdil, že podľa jeho názoru rozhodnutia ESD nedávajú odpoveď na otázku, či sú jeho rozhodnutia záväzné erga omnes, alebo inter partes. ESD interpretačne dotvára existujúce právo a vychádza z toho, že musí zaistiť čo najväčšiu účinnosť a presaditeľnosť komunitárneho práva v členských štátoch. V právnom zmysle judikatúra ESD nemôže byť všeobecne záväzná, teda nemôže mať normatívny charakter. ESD svojimi rozhodnutiami iba špecifikuje obsah predpisov komunitárneho práva. Právnym titulom k záväznosti existujúcej judikatúry ESD pre národné súdy nie je jeho normatívny charakter, ktorý neexistuje, ale povinnosť aplikovať komunitárne právo správne, t.j. tak ako určil Súdny dvor. Pokiaľ ide o rozhodnutia Súdného dvora iné ako výkladové, teda tie, ktoré sa týkajú platnosti orgánov Spoločenstva, z ich povahy nesporne vyplýva, že musia mať účinky erga omnes. Pokiaľ však ide o rozhodnutia, ktoré predstavujú riešenia konkrétneho sporu, tie majú zase účinok inter partes. ESD nemá kompetenciu vykladať vnútroštátne zákony, pokiaľ nie sú v rozpore s nejakým konkrétnym nariadením alebo smernicou EÚ. Poukazuje na skutočnosť, že ESD v rozsudku Haasová nevyložil, či v rámci posudzovanej českej (a teda z hľadiska analógie aj slovenskej) právnej úpravy je alebo nie je v poistnom krytí povinného zmluvného poistenia (ďalej len „PZP“) zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. ESD iba uviedol, ako by úprava takejto otázky mala vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnym právom vyzeráť, čo vyplýva aj zo samotného znenia: „Povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.“ Uvedené však nie je možné aplikovať v tomto konaní, nakoľko slovenská právna úprava, tak ako je uvedené vyššie, pod nemajetkovou ujmu nerozumie pojem škoda. V súvislosti s eurokonformným výkladom poukazuje aj na judikatúru ESD, podľa ktorej „zásada konformného výkladu nemôže slúžiť ako základ pre výklad contra legem vnútroštátneho práva, pričom je tiež obmedzený všeobecnými právnymi zásadami, akými sú predovšetkým zásada právnej istoty a zákazu retroaktivity.“ (Pupino C-105/03 zo dňa 16.6.2005). Eurokonformný výklad zákona č. 381/2001 Z.z. v zmysle rozsudku Haasová, smerujúci k zahrnutiu náhrady nemajetkovej ujmy pozostalých osôb po obetiach dopravnej nehody do PZP, by podľa jeho názoru odporoval princípom právnej istoty, pričom by zároveň aj retroaktívne zasahoval do existujúcich vzťahov povinného zmluvného poistenia, čo by odporovalo princípom právneho štátu garantovaných v čl. 1 ods. 1 Ústavy SR. S ohľadom na úplne odlišnú koncepciu úpravy práva na náhradu škody v porovnaní s právom na ochranu osobnosti by bol prípadný eurokonformný výklad pojmu „škoda na zdraví“ podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. v rozpore so slovenským právom (contra legem).

12. Zároveň poukázal aj na ustanovenie § 22 ods. 1 zákona č. 575/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého najvyšší súd zverejňuje súdne rozhodnutia zásadného významu a prijíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, a to za účelom zabezpečenia ich jednotného výkladu a jednotného používania. Žalovaný v 2. rade má za to, že význam takéhoto zverejňovania rozhodnutí, kedy ich súdy rešpektujú ako „konštantnú judikatúru“, má za úlohu prispievať k princípu predvídateľnosti práva, a tým zabezpečovať všetkým občanom právnu istotu, pričom tento princíp je jedným zo základných znakov právneho štátu, ktorým je Slovenská republika v súlade s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR. Aj Ústavný súd SR sa vo svojich rozhodnutiach, napr. I ÚS 87/93, PL.ÚS 16/95 či II. ÚS 80/99 vyjadril, že súčasťou princípu právnej istoty je požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď. Súdne rozhodnutia, bez ohľadu na to, či sa uplatnia ako prostriedok tvorby práva alebo ako prostriedok aplikácie práva, musia nastoľovať

stabilný stav. To znamená, že dokiaľ sa nezmení všeobecne záväzný právny predpis, ktorý súd uplatnil, alebo dokiaľ sa nezmení právna norma vytvorená súdom, v rovnakých podmienkach súdne rozhodnutia musí byť rovnaké. /DRGONEC, J.: Súdna tvorba práva ako prostriedok uplatnenia zákona zabezpečenia spravodlivosti a právnej istoty. Justičná revue, 60, 2008, č. 5, s. 711-727/.

13. Ďalej žalovaný v 2. rade poukázal aj na závery rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016, ktoré súdu predložil (č.l. 83 a nasl.). Uviedol, že predmetnému dovolaciemu konaniu predchádzalo konanie na prvom stupni na Okresnom súde Námestovo (sp. zn. 8 C 27/2011) a odvolacie konanie na Krajskom súde v Žiline (sp. zn. 7 Co 403/2011), kde odvolací súd pri posudzovaní otázky pasívnej legitímácie žalovanej v 2. rade vychádzal z názoru totožného so súdom prvého stupňa, a to že pojem škoda v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. nesubsumuje v sebe aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých a že táto náhrada nie je predmetom poistného krytia v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) uvedeného zákona, z ktorého dôvodu žalovaná v 2. rade nie je v konaní pasívne legitimovaná. Najvyšší súd SR sa následne v dovolacom konaní zaoberal 2 otázkami zásadného právneho významu, konkrétne:

1.) „či je žalovaná v 2. rade (poisťovňa) v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pasívne legitimovaná na plnenie" pre prípad, že dovolací súd dôjde k záveru, že nárok žalobcov nie je možné priznať podľa zákona č. 381/2001 Z.z.

2.) „či súd o uplatnenom nároku môže rozhodnúť podľa článku 7 ods. 5 Ústavy SR priamou aplikáciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16. septembra 2009 v spojení s rozhodovacou činnosťou SR "

14. AD 1.) Najvyšší súd SR ako dovolací súd dospel k jednoznačnému záveru, že povinnosť žalovanej v 2. rade na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, a teda žalovaná v 2. rade nie je v konaní o tomto nároku pasívne legitimovaná. Stotožnil sa s argumentmi žalovaného v 2. rade, keď uviedol, že citované ustanovenie § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. vymedzuje rozsah poistného krytia, a to tým spôsobom, že pod písm. a) až d) tohto ustanovenia obsahuje taxatívny výpočet prípadov, na ktoré sa vzťahuje poistné krytie. Najvyšší súd SR v odôvodnení svojho rozhodnutia na str. 19 ďalej uvádza: „Pri aplikácii § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. nestačí vychádzať len zo samotného znenia tohto ustanovenia, ale ho treba vykladať v jednote s ustanoveniami, na ktoré nadväzuje... " „...so zreteľom na uvedené zákonné ustanovenia nemožno dospieť k inému záveru, ako k tomu, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených osôb v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka. " Ďalej sa taktiež stotožnil s názorom žalovaného v 2. rade, keď v odôvodnení svojho rozhodnutia na str. 19 a 20 poukazuje na pojmovú obsahovú odlišnosť inštitútov zodpovednosti za škodu a zodpovednosti za zásah do osobnostných práv v slovenskom vnútroštátnom práve. Zároveň uvádza, že podľa slovenskej právnej teórie právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka. Subjektom tohto práva môže byť preto len fyzická osoba. „Dovolací súd za správny považuje aj záver odvolacieho sudu, že pri nárokoch podľa § 13 Občianskeho zákonníka je možné uplatňovať" si nemajetkovú ujmu len voči osobe, ktorá sa takéhoto zásahu do integrity osobnosti dopustila, čo vo vzťahu k odporkyni 2/ - poisťovni - nie je splnené.“ (str. 21 Rozsudku NS SR sp. zn. 3Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2016). Žalovaný v 2. rade poukázal aj na vyjadrenie Najvyššieho súdu SR ohľadom výnimočnosti situácie, kedy súd priznáva odškodnenie za zásah do práv na ochranu osobnosti v peňažnej forme, keď na str. 20 uvádza: „Zásah do práva na ochranu osobnosti sa zásadne odškodňuje v nepeňažnej forme. Možnosť priznať peňažnú náhradu za zásah do práva na ochranu osobnosti sa predpokladá až v prípade, ak sa primerane morálne zadostučinenie ukazuje ako nepostačujúce."

15. AD 2.) Pri zodpovedaní druhej položenej otázky dospel dovolací súd k zhodnému záveru, aký v konaní viackrát prezentoval žalovaný v 2. rade, a teda, že priamy účinok tzv. motorových smerníc je vylúčený. Na str. 24 v odôvodnení svojho rozhodnutia explicitne uvádza; „...dovolací súd dospel k záveru, že priamy účinok (čl. 1 ods. 1 druhej Smernice, resp. čl. 3 štvrtý pododsek) Smernice č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ktorá nahradila prvú smernicu, druhú smernicu a tretiu smernicu, je vylúčený.“ Priamy účinok (priama aplikácia) ustanovení Smernice prichádza do

úvahy len subsidiárne, ak eurokonformný výklad problematického vnútroštátneho ustanovenia nie je možný, napr. keď členský štát neprijal včas opatrenia potrebné na vykonanie Smernice. Aj v takomto prípade je však priamy účinok Smerníc vylúčený, ak ide o tzv. horizontálny priamy účinok Smernice, kedy by mal byť tento uplatnený v spore medzi jednotlivcami.

16. Uviedol teda, že dovolací súd tak predmetným rozhodnutím potvrdil doterajšiu rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu SR, ktorý už v rozsudku z 20. apríla 2011 sp. zn. 4 Cdo 168/2009 konštatoval, že pasívna legitímácia poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení nie je daná. Najvyšší súd SR vtedy podal zhodný výklad ustanovenia § 4 zák. č. 381/2001 Z.z., z ktorého vyplýva, že predmetné zmluvné poistenie kryje nároky explicitne uvedené v citovanom ustanovení § 4 z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie však iné prípadne nároky vzniknuté z iného titulu. Zároveň žalovaný v 2. rade zdôraznil skutočnosť, že Najvyšší súd SR pri svojom rozhodovaní zohľadňoval aj rozhodnutie Súdneho dvora C-22/12 vo veci Hassová proti Petrik a Holingová.

17. Žalobcovia v priebehu konania pokiaľ ide o návrh žalovaného v 1. rade, že je potrebné zohľadniť zavinenie nebohého poškodeného na dopravnej nehode tak poukázali na závery rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 12.9.2013 č.k. 9Co 256/2013, z ktorého záverov vyplýva, že pri priznaní nemajetkovej ujmy sa toto nezohľadňuje.

18. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

19. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

20. Podľa § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka, rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

21. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovnej zmluve.

22. Podľa § 4 ods. 2 cit. zákona, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu

a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,

b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,

c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poisťné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poisťné plnenie,

d) ušlého zisku.

23. Podľa § 4 ods. 2 cit. zákona, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poisťné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

24. Podľa § 15 ods. 1 cit. zákona, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi 20) a je povinný tento nárok preukázať.

25. Podľa článku 15 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na život. Ľudský život je hodný ochrany už pred narodením.

26. Podľa článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

27. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

28. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

29. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

30. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

31. Podľa § 441 Občianskeho zákonníka, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne, ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

32. Súd vo veci vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, výsluchmi strán sporu a svedkov a zistil tento skutkový stav:

33. Z obsahu pripojeného trestného spisu tunajšieho súdu sp. zn. 3T 58/2015 súd zistil, že rozsudkom Okresného súdu Michalovce č. k. 3T 58/2015-337 zo dňa 3.9.2015 bol žalovaný v 1. rade uznaný za vinného z prečinov usmrtenia podľa § 149 ods.1, 2 písm. a/ Tr. zák. a ublíženia na zdraví podľa § 157 ods.1, 2 písm. a/ Tr. zák., preto že dňa 2X.XX.2014 o 0X:XX hod. viedol osobné motorové vozidlo zn. VW V., EVČ: TV XXXCJ na ceste II/XXX v smere od obce PR.m na obec P., pričom po prejení ľavotočivej zákruty v 14,1 km sa celkom nevenoval vedeniu vozidla a sledovaniu situácie v cestnej premávke, rýchlosť jazdy neprispôbil povahe vozovky a poveternostným podmienkam (tma, hmla), v dôsledku čoho sa dostal do šmyku a narazil do zadnej časti nepojazdného osobného motorového vozidla zn. Ford I. EČ: U., ktoré sa vtom čase mimo vozovku chystali odtláčať X.. stojaci vzadu za autom a JD.h stojaci vedľa dverí vodiča. Po zrážke obe vozidlá a chodci ostali v priekope po pravej strane cesty, X. zakliesnený pod strechou prevráteného vozidla zn. VW V. a utrpel smrteľné zranenia, ktorým podľahol na mieste nehody. Za to bol odsúdený k úhrnému trestu odňatia slobody v trvaní 24 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní 30 mesiacov. Zároveň mu uložil aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na dobu 48 mesiacov. Poškodení vrátane žalobkyne v 1. rade boli so svojimi nárokmi na náhradu škody odkázaní na občianske súdne konanie. Rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 19.9.2015.

34. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov upravená v § 427 až 431 Obč. zákonníka je osobitným druhom občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Na vznik tejto zodpovednosti sa teda nevyžaduje zavinené konanie. To však neznamená, že škoda spôsobená prevádzkou dopravného prostriedku nemôže byť zavinená. Zavinenie však nie je podmienkou vzniku tejto zodpovednosti. Podľa ustanovenia § 427 odseku 2 Obč. zák. za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky zodpovedá aj iný prevádzkovateľ (t.j. taký, ktorý na rozdiel od subjektov uvedených v odseku 1 nevykonáva dopravu) motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzkovateľ lietadla. Občiansky zákonník nevymedzuje pojem prevádzkovateľ dopravného prostriedku; je to pojem širší ako pojem vlastník (hoci spravidla bude s pojmom vlastník totožný), pretože okrem vlastníka zahŕňa aj inú osobu, ktorá je na základe iného než vlastníckeho práva oprávnená na trvalú prevádzku motorového vozidla (napr. štátny orgán, ktorý má právo hospodárenia s motorovým vozidlom). Prevádzkovateľ, ktorý požičal inému motorové vozidlo alebo iný dopravný prostriedok, ostáva prevádzkovateľom motorového vozidla, a tým aj zodpovedným za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky. Vodič motorového vozidla nie je prevádzkovateľom a za škodu podľa § 427 a nasl. Obč. zák. zodpovedá len vtedy, keď sú u neho splnené podmienky ustanovené

v § 430. Aj zodpovednosť za zásah proti osobnosti fyzickej osoby je objektívnou zodpovednosťou. Pokiaľ ide o určenie zodpovednej osoby za zásah proti osobnosti fyzickej osoby vyvolaný zvláštnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov tak neexistuje žiaden dôvod, resp. argument, ktorý by vylučoval v tomto prípade analogické použitie § 420 a § 427 a nasl. Obč. zákonníka. To znamená, že rovnako ako za škodu spôsobenú osobitnou prevádzkou motorových vozidiel zodpovedá prevádzateľ vozidla tak aj za nemajetkovú ujmu, ktorá bola spôsobená osobnosti fyzickej osoby takouto prevádzkou, analogicky nevyhnutne zodpovedá tiež tento prevádzkovateľ (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 814/2003). V tomto konaní nebolo sporné, že prevádzateľom osobného motorového vozidla, prevádzkou ktorého bola spôsobená ujma je žalovaný v 1. rade, ktorý aj v čase dopravnej nehody viedol predmetné motorové vozidlo. Táto skutočnosť vyplýva z evidenčnej karty vozidla zn. Volkswagen Bora, ev.č. TV 725CJ nachádzajúcej sa vo vyšetrovacom spise na č.l. 245-247 jednoznačne vyplýva, že žalovaný v čase keď došlo k predmetnej dopravnej nehode, pri ktorej zomrel manžel žalobkyne v 1. rade a otec žalobcov v 2. a 3. rade bol prevádzateľom označeného osobného motorového vozidla. Žalovaný v 1. rade bol v čase nehody aj vodičom motorového vozidla, ktorý zaviniel dopravnú nehodu za čo bol aj právoplatne odsúdený a zodpovedá za nemajetkovú ujmu spôsobenú žalobcom, pretože jeho zodpovednosť je daná už rozhodnutím v trestnom konaní, ktorým rozsudkom je súd viazaný (§ 193 CSP) o tom, že bol spáchaný trestný čin a kto ho spáchal takže je pasívne legitimovaný v tomto konaní (čo sporné v tomto konaní nebolo).

35. Pokiaľ ide o otázku pasívnej legitimácie žalovaného v 2. rade - poisťovne tak k tomuto súd uvádza nasledovné:

36. Súdny dvor EÚ v právnej veci Katarína Haasová c/a Rastislav Petřík a Blanka Holingerová, v ktorej sa obrátil na neho Krajský súd v Prešove s prejudiciálnymi otázkami rozhodol rozsudkom vo veci C - 22/12 dňa 24.10.2013. V označenom konaní takisto poisťovňa (Allianz) odmietala utpenú nemajetkovú ujmu odškodniť z dôvodu, že zmluva o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa podľa nej nevzťahuje na nahradenie ujmy podľa § 13 slovenského Občianskeho zákonníka, keďže právo na náhradu takej ujmy nie je kryté poistením podľa slovenského ani českého zákona o povinnom zmluvnom poistení. Súdny dvor teda riešil prejudiciálne otázky týkajúce sa toho, či v rámci náhrady škody sa má prípadne poskytnúť aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej osobám oprávneným na jej náhradu po obeti dopravnej nehody, ktorú možno priznať podľa § 13 ods. 2 a 3 platného Občianskeho zákonníka a ktorú treba v širšom ponímaní považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) slovenského zákona o povinnom zmluvnom poistení. To by znamenalo, že náhrada tejto nemajetkovej ujmy by patrila do zodpovednosti, ktorú znáša poisťovateľ v súlade so zmluvou o povinnom zmluvnom poistení. Súdny dvor v bode 47 rozsudku uviedol, že generálny advokát v bodoch 68 až 73 návrhov a ako rozhodol Súdny dvor EZVO vo svojom rozsudku z 20. júna 2008, Celina Nguyen/ The Norwegian State (E-8/07, EFTA Court Report, s. 224, body 26 a 27), vzhľadom na odlišnosti medzi rôznymi jazykovými verziami článku 1 ods. 1 druhej smernice a článku 1 prvého odseku tretej smernice, ako aj na cieľ, ktorý tri uvedené smernice chránia, treba uviesť, že pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu.

37. V bode 49 rozsudku uviedol, že keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej smernice v podstate používajú pojem „ujma na zdraví“, ako aj pojem „osobná ujma“, treba sa sústrediť na štruktúru a účel týchto ustanovení a smernice. V tejto súvislosti treba uviesť, že tieto pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku“, a pripomenúť, že uvedené ustanovenia a smernica sa snažia najmä o posilnenie ochrany obetí. Za týchto okolností treba uplatniť extenzívny výklad uvedených pojmov, ktorý je uvedený v bode 47 tohto rozsudku.

38. V bode 50 rozsudku uviedol, že v dôsledku toho medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore.

39. V bode 51 rozsudku uviedol, že pokiaľ ide o osoby, ktoré sa môžu domáhať náhrady tejto nemajetkovej ujmy, na jednej strane treba uviesť, že z článku 1 bodu 2 v spojení s článkom 3 ods. 1 prvou vetou prvej smernice vyplýva, že ochrana, ktorá musí byť zaručená podľa tejto smernice, platí pre

akúkoľvek osobu, ktorá je podľa vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu oprávnená na náhradu škody spôsobenej motorovými vozidlami.

40. V bode 52 rozsudku uviedol, že na druhej strane treba spresniť, ako uviedol generálny advokát v bode 78 návrhov, a na rozdiel od tvrdenia nemeckej vlády, že tretia smernica nezúžila okruh chránených osôb, ale naopak, stanovila povinné krytie škôd, ktoré vznikli niektorým osobám považovaným za zvlášť zraniteľné.

41. V bode 53 rozsudku uviedol, že okrem toho, keďže pojem škoda uvedený v článku 1 bode 2 prvej smernice nie je nijako presnejšie vymedzený, v rozpore s tvrdením estónskej vlády nič nenaznačuje, že ak sa niektoré druhy škody, akou je nemajetková ujma, majú nahradiť podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu, mali by sa vylúčiť z tohto pojmu.

42. V bode 54 rozsudku uviedol, že na základe žiadneho ustanovenia v prvej, druhej ani tretej smernici nemožno dospieť k záveru, že normotvorca Únie si želal zúžiť ochranu zaručenú týmito smernicami len na osoby, ktoré sa priamo zúčastnili na škodovej udalosti.

43. V bode 55 rozsudku uviedol, že členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách určených v článku 1 ods. 2 druhej smernice.

44. V bode 56 rozsudku uviedol, v prejednávanej veci by to tak malo byť, pretože podľa informácií, ktoré poskytol vnútroštátny súd, majú osoby nachádzajúce sa v postavení pani Haasovej a jej dcéry v súlade s § 11 a 13 českého Občianskeho zákonníka nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia ich manžela, resp. otca.

45. V bode 57 rozsudku uviedol, že tento záver nemôže spochybníť ani okolnosť predložená slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorá sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova.

46. V bode 58 rozsudku uviedol, že keďže totiž zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho súdu v tomto prípade vyplýva z § 11 a 13 českého Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice.

47. V bode 59 rozsudku uviedol, že vzhľadom na vyššie uvedené úvahy treba na prvú položenú otázku odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 prvej smernice, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice a článok 1 prvý odsek tretej smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízky osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

48. Súdny dvor (druhá komora) teda vyššie označeným rozsudkom rozhodol tak, že: „Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízky osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

49. Krajský súd v Prešove sa v predmetnej právnej veci obrátil s prejudiciálnou otázkou na Súdny dvor EÚ ako na najvyššiu inštitúciu poverenú interpretáciou európskeho práva a tento svoju odpoveď podal v rámci rozsudku dňa 24.10.2013. ESD nerozhoduje vo veci, avšak jeho názor v otázke, či má byť aplikované európske právo, je rozhodujúci, keďže rozsudky Súdneho dvora EÚ, pokiaľ ide o výklad práva Európskej únie, sú všeobecne záväzné pre členské štáty a presahujú rámec strán sporu (erga omnes). V predmetnej právnej veci (Haasová c/a Petřík a Holingerová) k dopravnej nehode došlo na území Českej republiky a rozhodným je teda české právo. Ako vyplýva z odseku 58 rozsudku, podľa ktorého cit. „Keďže totiž zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho súdu v tomto prípade vyplýva z § 11 a 13 českého Občianskeho zákonníka, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice.“ Úprava českého Občianskeho zákonníka v ust. § 11 a 13 je totožná s právnou úpravou uvedenou v ust. § 11 a 13 slovenského Občianskeho zákonníka. Keďže podľa záverov Súdneho dvora vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej upravuje v ust. § 11 a 13 Občianskeho zákonníka náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu (odsek 58 rozsudku), jednotlivé smernice sa majú vykladať tak, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode (odsek 59 rozsudku). V odseku 42 rozsudku ESD Súdny dvor zdôraznil, že členské štáty musia pri výkone svojich právomocí v tejto oblasti dodržiavať právo Únie a že ustanovenia vnútroštátneho práva nemôžu odňať prvej, druhej a tretej smernice potrebný účinok. Článok 1 druhej smernice stanovil v oblasti zodpovednosti za škodu povinné krytie škody na majetku, ako aj ujmy na zdraví v určitých sumách a článok 1 tretej smernice túto povinnosť rozšíril na krytie ujmy na zdraví spôsobenej všetkým cestujúcim okrem vodiča (odsek 44 rozsudku). Ako je uvedené v odseku 45 rozsudku ESD tak, členské štáty sú povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktorá sa uplatňuje podľa ich vnútroštátneho práva, bola pokrytá poistením v súlade s ustanoveniami prvej, druhej a tretej smernice. Sloboda členských štátov určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky povinného poistenia, bola obmedzená druhou a treťou smernicou tým, že tieto smernice stanovili povinné krytie niektorých škôd v určitých minimálnych sumách. Medzi škodami, ktoré musia byť kryté, sa v súlade s článkom 1 ods. 1 druhej smernice nachádza najmä ujma na zdraví (odsek 46 rozsudku ESD). V odseku 47 rozsudku ESD je uvedené, že pod pojem ujma na zdraví patrí akákoľvek ujma, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. V dôsledku toho medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (odsek 50 rozsudku). Na základe žiadneho ustanovenia v prvej, druhej ani tretej smernici nemožno dospieť k záveru, že normotvorca Únie si želal zúžiť ochranu zaručenú týmito smernicami len na osoby, ktoré sa priamo zúčastnili na škodovej udalosti (odsek 54 rozsudku). Členské štáty teda majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách (odsek 55 rozsudku). V prejednávanej veci by to tak malo byť, pretože blízki rodinní príslušníci obetí dopravnej nehody majú v súlade s § 11 a 13 českého Občianskeho zákonníka nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia ich manžela, resp. otca (odsek 56 rozsudku). Vzhľadom k tomu, že aj náš právny poriadok a to tiež v § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka upravuje právo blízkych rodinných príslušníkov obetí dopravnej nehody na náhradu nemajetkovej ujmy je nevyhnutné rešpektovať všeobecne záväzný záver Súdneho dvora EÚ, podľa ktorého povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej žalobcovi ako blízkej osoby obeti usmrtenej pri dopravnej nehode.

50. Zároveň súd poukazuje na uznesenia Ústavného súdu SR a to: III: ÚS 646/2015 zo 16.12.2015 a I. ÚS 474/2016-17 zo dňa 17.8.2016, v ktorom konštatoval, že cit.: „hoci Súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13, pozn.) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje zákon č. 381/2001 Z.z. podľa ktorého má aj sťažovateľka ako poisťovateľ oprávnenie

vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.“ Zároveň dodal, že „k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody.“ Poukázal aj na svoje rozhodnutie I. ÚS 206/2015 z 29.4.2015, ktorým bola obdobná sťažnosť poisťovni odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

51. Je pravdou, že rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 301/2012 z 31.3.2016 bol vydaný už po rozhodnutí ESD vo veci Hassová, avšak súd pri právnom posúdení otázky nedostatku pasívnej legitímácie poisťovne vychádzal aj z rozhodovacej praxe Krajského súdu v Košiciach, ktorá vyplýva aj zo záverov rokovania občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Košiciach dňa 18.10.2016 bolo konštatované, že aj napriek vyššie označenými rozhodnutiami NS SR, z ktorých záverov je zrejmé, že pasívna legitímácia poisťovne v týchto sporoch nie je daná tak prevláda v rozhodovacej činnosti krajského súdu, do obvodu ktorého patrí aj tunajší súd, opačný názor (senáty 6Co, 9Co, 11Co), čo znamená, že teda poisťovňa je pasívne legitimovaná v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy.

52. Pasívna legitímácia žalovaného v 2. rade, ktorý je poisťiteľov žalovaného v 1.rade ako aj jeho povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vyplýva z ust. zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla s prihliadnutím na účel tohto zákona a zmysel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov. Z ust. § 15 tohto zákona vyplýva všeobecný priamy nárok poškodeného na náhradu škody proti poisťovateľovi zodpovednej osoby a v takom prípade si môže poškodený vybrať či si nárok na náhradu škody uplatňuje buď voči škodcovi alebo poisťovateľovi, alebo voči obidvom súčasne. Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy ale aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona, akými sú napr. sťaženie spoločenského uplatnenia, bolesti, ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysle škody aj iným ujмам nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného t.j. ujмам morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada. Zo smernice Rady č. 72/166/EHS, č. 90/232/EHS, č. 2000/26/EHS vyplýva, že členské štáty sú povinné prijať všetky opatrenia, ktoré zabezpečia, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistenia neostali neuhradené. Pri použití eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody“, „škoda na zdraví“ sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví. V tej súvislosti súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora EÚ C-22/12 z 24.10.2013 podľa ktorého sa článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166 EHS z 24.4.1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej Smernice rady č. 84/5/EHS z 30.12.1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu prevádzkou motorových vozidiel zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2005/15EHS z 11.5.2005 a článok 1 prvý odsek tretej Smernice rady 90/232/EHS zo 14.5.1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia za škodu prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať tak, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel ma pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkych osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. V 56. bode tohto rozsudku konštatoval Súdny dvor, že poškodené osoby pri svojom nároku sa opierajú o § 11 Občianskeho zákonníka, teda majú oporu vo vnútroštátnom práve, v 57. bode rozsudku je uvedené, že tento záver nemôže spochybníť ani okolnosť predložená Slovenskou vládou, podľa ktorej tieto paragrafy patria do tej časti českého i slovenského Občianskeho zákonníka, ktorý sa týka zásahov do ochrany osobnosti a ktorá je v zmysle týchto zákonníkov nezávislá od časti týkajúcej sa zodpovednosti za škodu v pravom zmysle slova. súd musí rešpektovať nielen právo ale aj jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bež ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chránené príslušnou normou (nález Ústavného súdu SR č. 2221/07 z 19.3.2008). Z vyššie citovaného rozsudku C-22/12 vyplýva, že tento rozhodol tak, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinných príslušníkom dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinných poistením tohto vozidla. Súčasne Súdny dvor upozornil, že aj keď

nerozhoduje vnútroštátny spor, tak vnútroštátnemu dvoru prináleží aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora, pričom týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne orgány na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom. Spresnil, že ujma na zdraví, ktorá musí byť podľa druhej smernice krytá, predstavuje akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu. Preto medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s právom Únie patrí aj nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti za škodu upravuje vnútroštátny právo uplatniteľné v danom spore. Napokon Súdny dvor uviedol, že ochrana podľa prvej smernice platí pre akúkoľvek osobu, ktorá je podľa vnútroštátnych právnych predpisov upravujúcich zodpovednosť za škodu oprávnená na náhradu škody spôsobenej motorovými vozidlami. Je pravdou, že z ustanovení zákona č. 381/2001 Z.z. nevyplýva, že predmetom poistného krytia je aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých avšak súd poukazuje aj na dôvodovú správu k tomuto zákonu, z ktorej vyplýva, že usmrtenie pri dopravnej nehode je najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva občianskoprávnu zodpovednosť za škodu avšak aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv a preto táto zodpovednosť musí byť predmetom poistného krytia. Ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, tak by to mohlo znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť až k ich finančnému bankrotu a mohlo by to znamenať ja neistotu pozostalých či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, prípadne či vôbec bude vymožitelná v prípade insolventnosti zodpovedného subjektu. Pri výklade aplikácií právnych predpisov nie je možné opomíňať ich účel a zmysel a platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona ale sa smie od neho odchyliť a aj musí ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a podobne.

53. Súd vychádzajúc zo záverov vyššie označeného rozhodnutia Súdneho dvora EÚ a rozsudkov Ústavného súdu SR a rozhodovacej praxe súdov v obvode Krajského súdu v Košiciach ale aj ďalších súdov (Krajského súdu v Prešove 17Co 10/2012 zo dňa 14.11.2013, sp.zn. 17Co 145/2014 zo dňa 12.2.2015, Krajského súdu v Trnave sp.zn. 24Co 368/2015 zo dňa 1.7.2015, sp.zn. 11Co 116/2013 zo dňa 21.5.2014, sp.zn. 9Co 389/2014 zo dňa 24.2.2015, Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 6Co 247/2014 zo dňa 24.11.2014), dospel k záveru, že žalovaný v 2. rade - poisťovňa je v tomto konaní pasívne legitímovaný stotožňujúc sa so závermi týchto rozhodnutí z dôvodov vyššie uvedených.

54. Ústava SR v článku 19 zabezpečuje právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Zásah do osobnostných práv žalobcov je v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním vyplývajúcim z dopravnej nehody, pri ktorej zomrel manžel žalobkyne v 1. rade a otec žalobcov v 2. a 3. rade. Jedná sa o závažný zásah do rodinného a súkromného života žalobcov. Nebolo sporné a potvrdili to aj žalobcovia ako aj vypočutí svedkovia R. a X. (sestra žalobkyne v 1.rade), L. a L., že v čase keď došlo k jeho usmrteniu tento žil v spoločnej domácnosti so svojou manželkou - žalobkyňou v 1. rade a synom - žalobcom v 2. rade. Žalobkyňa v 3. rade v tom čase už žila oddelene vo svojej vlastnej domácnosti so svojim manželom a dieťaťom v U.. Svedkovia potvrdili, že pokiaľ ide o vzťah medzi žalobkyňou v 1. rade a nebohým jej manželom, tento bol harmonický a obaja žili usporiadaným manželským životom. Čo sa týka konkrétne osoby poškodeného nebohého, všetci sa zhodli, že išlo o nekonfliktného, pracovitého a zodpovedného človeka, ktorý bol všeobecne v dedine, v ktorej žil obľúbený. Svedkyňa Valéria Kovaľová potvrdila tvrdenia žalobcov, že po smrti poškodeného všetky práce okolo domu, ktoré vykonával prevažne nebohý poškodený teraz vykonáva žalobca v 2. rade. Svedkovia aj zhodne potvrdili, že medzi žalobcami a nebohým poškodeným boli vytvorené citové väzby, išlo o súdržnú a fungujúcu rodinu.

55. Podľa vyjadrenia žalobkyne v 1. rade ju smrť manžela veľmi zasiahla. S manželom si veľmi dobre rozumeli, ich spolužitie bolo harmonické, ich manželstvo bolo uzavreté po päťročnej známosti v roku 1982, takže žili v manželstve 32 rokov a zomrel vo veku 55 rokov. Smrťou manžela sa ich rodina rozpadla, pretože dovtedy ich často navštevovali príbuzní, priatelia, pretože často poriadali grilovačky. Aj dcéra - žalobkyňa v 3. rade k nim chodievala aj s vnúčaťom veľmi často a trávila u nich aj dlhší čas, avšak po smrti manžela prestala k nim chodiť, pretože jej všetko v dome pripomínalo otca. Žalobkyňa sa vyjadrila, že sa cíti sama, pretože deti sú už veľké a majú svoje životy a problémy. Musela vyhľadať po smrti manžela pomoc psychiatra, pretože mala problémy sa vyrovnáť sa s jeho stratou, trpela stavmi úzkosti hlavne keď sa ráno zobudila a nebol pri nej manžel na čo bola zvyknutá. Kvôli týmto problémom užíva aj antidepresíva, spočiatku vo väčšom množstve, teraz už menej ale bez nich by nemohla fungovať v práci

a doma. Aj keď sa jej už prestali ľudia v obci, v ktorej žije pýtať na to ako sa cíti, tak aj napriek tomu sa stane, že jej ho niekto pripomenie, čo tiež ťažko znáša (napr. musela absolvovať svadbu u svojej sestry bez manžela). S manželom mali spoločné plány opraviť a zrekonštruovať dom, šetrili na to peniaze, chceli ísť na spoločnú dovolenku k moru, do Tatier aj s vnukom. Spoločne aj s manželom ich spájala aj viera v Boha, chodievali pravidelne do kostola, manžel jej pomáhal aj pri upratovaní kostola. Uviedla, že možno by sa ľahšie zmierila so smrťou manžela, ak by zomrel po nejakej chorobe, ale zomrel vlastne pri nehode neočakávane a tragicky. Uviedla, že bol dobrým otcom, venoval sa deťom od ich narodenia. Tvrdila, že viac na otca bola citovo naviazaná žalobkyňa v 3. rade - ich dcéra ale aj so synom - žalobcom v 2. rade mal veľmi dobrý vzťah. Spoločne s manželom pracovali v záhrade, stále boli spolu. Všetky práce teraz musí pri dome aj v záhrade vykonávať žalobca v 2. rade. Žalobkyňa v 3. rade sa podľa jej vyjadrenia odsťahovala z ich domácnosti pred 10 rokmi, keď sa vydala, avšak po narodení vnuka ich veľmi často navštevovala a trávila tam počas materskej dlhší čas. Uviedla, že veľmi ťažko znáša smrť manžela aj v súčasnosti, z dôvodu že v práci sa jej kolegyne rozprávajú o svojich rodinách, o tom ako trávia svoj čas s manželmi, pričom ona si užíva len taký stereotyp a pomáhajú jej prekonať toto ťažké obdobie len lieky, ktoré užíva od smrti svojho manžela, resp. začala ich užívať po dvoch mesiacoch po jeho smrti. Takisto uviedla, že žiadna finančná čiastka už nemôže nahradiť jej manžela a je to stav, ktorý sa nedá zvrátiť a napraviť. Zdôraznila, že v spoločnej domácnosti s nimi žije aj jej 82 ročný otec a preto aj plánovali, že ona na čas prestane pracovať a bude sa o neho starať, avšak teraz to nie je možné, pretože jej aj veľmi pomáha, že je medzi ľuďmi v práci. Žalobca v 2. rade vo svojej výpovedi poukázal na to, že s otcom mali veľmi dobrý vzťah. Potvrdil, že výlučne otec vykonával práce popri dome a on mu pomáhal len pri náročnejších prácach, inak nie. Teraz po jeho smrti ho musel nahradiť a práce okolo domu musí vykonávať len on. Tvrdil, že otec bol veľmi spoločenský, s každým sa porozprával. Uviedol, že užíva pravidelne lieky kvôli tomu, že ešte pred smrťou otca mu psychiater diagnostikoval psychickú poruchu, ktorá sa však po smrti otca zhoršila. Žalobkyňa v 3. rade - dcéra poškodeného tiež potvrdila, že otec bol veľmi spoločenský a dobrý človek, ktorý sa im ako deťom venoval od ich narodenia. Pomáhal jej aj potom čo sa vydala pri rekonštrukcii ich bytu, pretože bol fyzicky zdatný a zručný. Potvrdila, že manželstvo jej rodičov bolo veľmi dobré. Otec bol kľudnej, rozvážnej povahy a všetko riešil pokojne a rozvážne, rodičia si navzájom pomáhali. Potom čo sa odsťahovala z rodičovského domu a keď sa im narodil syn, tak trávila často dni u rodičov, pretože chcela aby si vnuka užili. Nebohý poškodený mal veľmi dobrý vzťah s vnukom, trávil s ním veľmi veľa času a po jeho smrti mu bolo veľmi ťažké vysvetliť kde jej dedko a ešte dlho, niekoľko mesiacov po jeho smrti sa na dedka vypytoval, hľadal ho a čakal. Tvrdila, že od smrti otca, ktorá ju veľmi zasiahla, má pocity strachu pretože má obavy o svoju rodinu, manžela, dieťa ako aj o svoju matku, že sa im môže stať to čo otcovi. Schudla, je úzkostlivá a bojzlivá a preto vyhľadala po konzultácii s psychológom tiež pred mesiacom pomoc psychiatra, aj keď s týmito problémami bojovala od smrti otca, tak to urobila až teraz. Tiež užíva lieky na zmiernenie týchto stavov, ale nie pravidelne.

56. Súd poukazuje aj na rozhodnutia NS SR: sp. zn. 1 Cdo 77/2009 z 27. októbra 2010, 17. februára 2011 sp. zn. 5 Cdo 265/2009 17. februára 2011, sp. zn. 4 Cdo 168/2009 z 20. apríla 2011, sp. zn. 2 Cdo 194/2011 z 27. novembra 2012, ktoré potvrdzujú, že v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa uplatňuje ako jednotný názor, v zmysle ktorého súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami, a konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Smrť rodinných príslušníkov fyzickej osoby pri dopravnej nehode, ktorú títo rodinní príslušníci a ani fyzická osoba nezavinili, je neoprávneným zásahom do práva fyzickej osoby na súkromný a rodinný život oprávnených osôb a bolo zasiahnuté zavinením dopravnej nehody, pri ktorej zahynul ich blízky príbuzný (manžel a otec). Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku zo 17. februára 2011 sp. zn. 5 Cdo 265/2009 uviedol, že „ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) sféra. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločenstva (vzťahu) s blízkou osobou“. Na inom mieste odôvodnenia tohto rozsudku Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že „zásah

do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti“ (R13/2013).

57. V prípade žalobcov došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov chráneného § 11 Občianskeho zákonníka, ktorého súčasťou je aj rodinný život, kedy z objektívneho pohľadu je strata z jedného členov tohto spoločenstva celkom neodčiniteľnou ujmom, ktorá dopadá na zostávajúcich členov rodiny a preto primeraným zadosťučinením v tomto prípade je aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka. V prípade neoprávneného zásahu do týchto práv majú dotknuté osoby nárok sa v prvom rade domáhať zdržania neoprávnených zásahov, ďalej odstránenia následkov neoprávneného zásahu a poskytnutia primeraného zadosťučinenia. Návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia sleduje priznanie satisfakcie fyzickej osobe, ktorej osobnostné právo bolo porušené so zreteľom na to, že zásah obvykle nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. Satisfakcia prichádza do úvahy v prvom rade v povahe morálnej, napr. ospravedlnenie, nárok na priznanie finančnej satisfakcie (náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prichádza do úvahy len vtedy ak by sa morálna satisfakcia nezdała postačujúca). Ako bolo zistené z výsledkov vykonaného dokazovania, tak v dôsledku predmetnej dopravnej nehody spôsobenej žalovaným v 1. rade došlo k zásahu osobnostných práv žalobcov a to tak, že došlo k narušeniu celistvosti rodiny a teda bolo zasiahnuté do ich rodinného a súkromného života a následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné. Strata jedného z členov rodiny je neodstrániteľnou ujmom, ktorá postihuje všetkých členov rodiny. V dôsledku tragickej nehody smrti manžela a otca žalobcov následkom tejto dopravnej nehody došlo k nesmierne závažnej ujme, ktorá spočíva v strate milovaného manžela, čím je žalobkyňa v 1. rade - manželka do budúcnosti ochudobnená o rodinný život, avšak aj v citovej strate, pretože žalobkyňa v 1. rade smrťou manžela stratila jeho lásku a radosť, ktorú s ním prežívala 32 rokov ich spoločného spoluzitia. Zároveň aj utrpela citovú ujmu, ktorá spočíva v jej pocitoch smútku zo straty milovanej a blízkej osoby. Aj pokiaľ ide o žalobcov v 2. a v 3. rade, tak títo stratili svojho otca, s ktorým mali vytvorený citový vzťah, stratili otcovskú lásku a aj možnosť s ním prežívať ďalšie chvíle. Takisto utrpeli citovú ujmu, ktorá tiež spočíva v smútku a v neprijemných pocitoch úzkosti. Žalovaný v 1. rade svojim protiprávnym konaním, ktoré spočívalo v tom, že nerešpektoval ustanovenia zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov (§ 4 ods. 1 písm. c), § 16 ods. 1 cit. zák.) zasiahol do osobnostných práv žalobcov a to do ich práva na súkromný a rodinný život a ide o taký závažný zásah do práv a ochranu ich osobnosti, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca a preto sú to predpoklady na priznanie ujmy v peniazoch.

58. Na určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom neustanovuje Občiansky zákonník žiadne medze. Pre určenie tejto výšky náhrady nemajetkovej ujmy však § 13 ods. 3 Obč. zák. zakotvuje taxatívne dve kritéria: závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy (čím závažnejšia je čo do svojej intenzity i svojho trvania, tým vyššia by mala byť aj čiastka peňažného zadosťučinenia) a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo (pričom vždy musia byť zisťované okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, konkrétne, napríklad, aký je podiel postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu, vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu). Pokiaľ ide o závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy v prípade žalobcov došlo protiprávnym konaním žalovaného v 1. rade k z nevratnému a závažnému následku spočívajúcemu v smrti manžela žalobkyne v 1. rade a otca žalobcov v 2. a v 3. rade. Títo prišli o možnosť zachovávať s ním sociálne a citové väzby a utrpeli aj citovú traumu. Citová, sociálna a morálna ujma žalobcov bola v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného v 1. rade. Súd pri určení výšky peňažnej náhrady v tomto prípade prihliadla na to, že sa jedná o nenapraviteľný následok, ktorý vznikol v dôsledku smrteľného zranenia manžela a otca žalobcov pri dopravnej nehode ako aj na to, že žalobcovia utrpeli v dôsledku toho citovú, morálnu aj sociálnu ujmu, keď náhle a nečakane prišli o otca a manžela. tento zomrel v pomerne mladom veku (55 ročný). Strata jedného z členov rodiny je neodčiniteľnou ujmom, ktorá postihuje všetkých členov rodiny. V tomto prípade ide o zavinenu smrť blízkej osoby, ktorá predstavuje vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti postihnutej fyzickej osoby vzhľadom na vzájomné úzke a pevné sociálne, citové a kultúrne väzby.

59. Súd postupuje pri posudzovaní rozsahu tejto náhrady podľa svojej úvahy podľa (§ 191 CSP). Môže na tento účel slúžiť aj porovnanie s priznanými nárokmi z tohto titulu v obdobných prípadoch v okolitých štátoch. Podľa judikatúry rakúskeho najvyššieho súdu boli napríklad priznané náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 13.000,- € 40-ročnému synovi, ktorý nežil v spoločnej domácnosti so svojou usmrtenou

matkou (sp. zn. 2Ob 141/04), vo výške 65.000,- € pozostalému manželovi, ktorý pri dopravnej nehode stratil manželku a 3 maloleté deti (sp. zn. 2Ob 186/03). V Maďarsku bol priznaný nárok v prípade usmrtenia jedného z manželov na úrovni okolo 20.000,- €. V Taliansku výšku nemajetkovej ujmy pre pozostalých určujú jednotlivé provinčné sudy prostredníctvom svojich vlastných tabuliek. Milánsky súd napr. priznáva nemajetkovú ujmu od 150.000,- € do 300.000,- €, ak ide o právo manžela za smrť druhého manžela, s ktorým žil v spoločnej domácnosti. V Čechách zaviedol predtým platný Občiansky zákonník paušálne sumy odškodnenia v ust. § 444 ods. 3, v prípade občianskoprávnej zodpovednosti, tieto paušálne sumy sa pohybovali medzi 7.500,- € až 10.000,- €, ale nový Občiansky zákonník účinný od 01.01.2014 prenecháva určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy na úvahu sudcu. V § 2959 ČOZ pri usmrtení alebo zvlášť závažnom ublížení na zdraví je povinný škodca poskytnúť peňažnú náhradu manželovi, rodičovi, dieťaťu alebo inej blízkej osobe za duševné útrapy týchto osôb plne vyvažujúcich ich utrpenie. Pokiaľ nemožno výšku náhrady takto určiť, určí sa podľa zásad slušnosti. Hodnota usporiadaného rodinného života, resp. hodnota žiaľu, smútku a bolesti pri narušení rodinných vzťahov úmrtím blízkej osoby je nevyčíslená v peniazoch. To však automaticky neznamená, že súvisiaca výška náhrady za nemajetkovú ujmu je prakticky z hľadiska hornej hranice neobmedzená. Aj v rozhodovacej praxi súdov SR sú tiež odlišné sumy nemajetkovej ujmy priznanej pozostalým (napr. rozsudkom OS Poprad č.k. 17C 19/2011-19 zo dňa 17.5.2013 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v sume 10.000,- €).

60. Pokiaľ ide o určenie výšky nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobkyni v 1. rade - manželke nebohého X. súd pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy vzal do úvahy skutočnosť, že v čase úmrtia jej manžela pri dopravnej nehode tento bol ešte v produktívnom veku, mal 55 rokov, ich manželstvo bolo harmonické a trvalo 32 rokov a teda plynutím času sa ich vzájomný vzťah ako manželov rozvinul už v celej šírke vzájomných väzieb a preto strata blízkeho človeka - manžela a s tým súvisiace utrpenie a bolesť sú veľmi výrazné a ide o nezvratný stav. Zároveň vzal do úvahy aj skutočnosť, že žalobkyňa v 1. rade sa od smrti manžela lieči ambulantne u psychiatra (od 17.12.2014) pre duševnú poruchu prechodného rázu, ktorá vznikla v príčinnej súvislosti s úmrtím manžela a užíva antidepresívnu liečbu, ktorá dosiaľ trvá čo vyplýva z predloženej lekárskej správy vyhotovenej psychiatrom MUDr. U. (č.l. 101). Súd vzal však na druhej strane do úvahy, že žalobkyňa má dve deti - žalobcov v 2. až 3. rade (so žalobcom v 2. rade žije v spoločnej domácnosti) a vnuka, v ktorých má výraznú oporu pri zvládaní straty manžela. Súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy žalobcov v 2. a 3. rade - detí poškodeného vzal do úvahy, že z výsledkov vykonaného dokazovania bolo zistené že ich vzájomné vzťahy rodič - dieťa boli tiež veľmi dobré. Žalobca v 2. rade s ním v čase dopravnej nehody žil v spoločnej domácnosti a žalobkyňa v 3. rade bývala oddelene, má už vlastnú rodinu na čo súd prihliadol. Z lekárskej správy vyhotovenej psychiatrom MUDr. U. (č.l. 102) nevyplýva tvrdenie žalobcu, že jeho zdravotný stav sa v dôsledku smrti otca zhoršil, v správe sa len konštatuje, že sa lieči pre duševnú poruchu od 24.2.2014 (ešte pred nehodou) a liečba trvá. Takže jeho zdravotný stav nesúvisí s úmrtím otca. Na druhej strane však vzal do úvahy, že smrťou otca bola narušená celistvosť rodiny, vzťahy rodiča s deťmi a teda bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života. Následky sú trvalé a neodstrániteľné, keďže ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné. Strata jedného z členov rodiny ako spoločenstva je úplne neodstrániteľnou ujmu, ktorá postihne všetkých členov rodiny. Smrť ich otca (manžela) - blízkej osoby vzhľadom na ich vzájomné úzke a pevné sociálne, morálne, citové a kultúrne väzby predstavuje vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti postihnutej fyzickej osoby. Na druhej strane v porovnaní so žalobkyňou v 1. rade tak žalobcovia majú už vlastné životy, žalobkyňa v 2. rade je vydatá žije s manželom a dieťaťom a má už vlastnú rodinu. Žalobca v 2. rade je dospelý a tiež má svoj vlastný život a možnosť si založiť rodinu. Súd preto berúc do úvahy uvedené skutočnosti a uvedenú európsku súdnu prax ako súdnu prax tunajších súdov vychádzajúc zo zásady slušnosti dospel k záveru, že žaloba je sčasti čo do výšky náhrady nemajetkovej ujmy z titulu ochrany vlastnej osobnosti, a to ich práv na súkromie a rodinný život dôvodná. V tomto prípade je primeranou výška nemajetkovej ujmy u žalobkyne v 1. rade v sume 20.000,- € a u žalobcom v 2. a 3. rade v sume po 15.000,- € u každého z nich, ktoré zohľadňujú neodstrániteľný následok spočívajúci v smrti poškodeného - manžela a otca a dôsledky, ktoré táto strata u žalobcov vyvolala.

61. Žalovaný v 1. rade navrhol, aby súd v prípade že dospeje k záveru, že žaloba je dôvodná prihliadol pri určení výšky nemajetkovej ujmy k tomu, že poškodený nebohý X. sa tiež podieľal na tom, že k dopravnej nehode došlo, teda aby prihliadol na jeho mieru zavinenia. Namietal, že pred nehodou vozidlo, do ktorého narazil žalovaný v 1. rade nebolo označené trojuholníkom a že osoby vrátane nebohého, ktoré stáli pred vozidlom nemali oblečené reflexné vesty a preto ich zbadal neskoro. Súd prihliadol na

zavinenie poškodeného, ktorý sa podieľal na zavinení dopravnej nehody a dospel k záveru, že je v rozsahu 20%. K tomuto záveru dospel súd vychádzajúc zo záverov dokazovania v trestnom konaní, z ktorých vyplýva, že k nehode došlo tak, že potom čo vodič vozidla značky vozidla Ford I. zastavil v pravom jazdnom pruhu na vozovke a potom čo posádka vozidla vrátane nebohého vystúpila z auta, došlo k zrážke s vozidlom zn. Volkswagen Bora, ktorý viedol žalovaný v 1. rade. Tieto skutočnosti v tomto konaní potvrdili aj vypočutí svedkovia R. a P. (č.l. 116-118 spisu). Znalec sa vyjadril, že vodič vozidla značky Ford Focus vytvoril tým, že auto odstavené neočakávanú a neoznačenú prekážku na vozovke pre vozidlo Volkswagen Bora, pričom z technického hľadiska mal po zastavení zapnúť výstražnú funkciu smerových svetiel a v reflexnej veste dať na vozovku výstražný trojuholník a tak by mohol nehode zabrániť. Z uvedeného vyplýva, že tieto povinnosti mal splniť vodič vozidla a nie nebohý poškodený, ktorý bol len spolujazdcom. Na druhej strane sa však v odôvodnení tohto rozsudku konštatuje, že aj keď toto vozidlo v dôsledku neočakávanej technickej poruchy vytvorilo prekážku, tak iné vozidlá ho dokázali obísť bez toho aby došlo k ohrozeniu účastníkov cestnej premávky, resp. k dopravnej nehode a teda vodiči dokázali reagovať včas na prekážku a vyhnúť sa jej. Súd však skonštatoval aj skutočnosť, že aj posádka odstaveného vozidla vrátane nebohého poškodeného rovnako porušila pravidlá cestnej premávky, ktorý tiež rovnako vozidlo neoznačili výstražným trojuholníkom, rovnako po vystúpení z vozidla neboli oblečení v reflexných vestách a teda svojim konaním tiež prispeli k vzniku dopravnej nehody a súd na tieto skutočnosti prihliadol pri ukladaní trestu žalovanému v 1. rade a posúdil ich konanie ako spoluzavinenie poškodených pri dopravnej nehode. Poškodený tiež porušil svoje povinnosti ako účastník cestnej premávky dodržiavať pravidlá cestnej premávky, keď bol povinný správať sa disciplinovane a ohľaduplne tak, aby neohrozil bezpečnosť alebo plynulosť cestnej premávky, pritom je povinný prispôbiť svoje správanie najmä stavebnému, dopravno-technickému stavu cesty, situácii v cestnej premávke, poveternostným podmienkam a svojim schopnostiam (§ 3 a § 5 ods. 2 písm. a/ zák. č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke), to znamená, že keď už vystúpil z auta tak nemal sa pohybovať na vozovke bez označenia odevu reflexnými prvkami a ak ich nemal k dispozícii tak sa mal postaviť za krajnicu vozovky na bezpečné miesto aby tak zabránil tomu, že prípadne ho zrazí auto, čo sa aj stalo. Z tohto dôvodu je potrebné na zavinenie prihliadať podľa § 441 Obč. zákonníka. Čo sa týka námietky žalobcov, že nie je možné v týchto sporoch prihliadať na zavinenie poškodeného súd poukazuje na to, že rozhodovacia prax súdov je aj opačná (napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co 368/2015 zo dňa 1.7.2015).

62. S prihliadnutím na spoluzavinenie poškodeného v rozsahu 20% preto súd priznal nemajetkovú ujmu žalobkyni v 1. rade vo výške 16.000,- € (20.000 € - 4.000,- €) a žalobcom v 2. a 3. rade každému po 12.000,- € (15.000,- € - 3.000,- €), ktoré sumy sú povinní žalovaní v 1. a 2. rade im zaplatiť spoločne a nerozdielne. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol.

63. Podľa § 255 ods. 2 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

64. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

65. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

66. Súd priznal úspešným žalobcom náhradu trov konania voči neúspešným žalovaným v plnom rozsahu z priznanej sumy, nakoľko rozhodnutie súdu záviselo od úvahy súdu, takže mali vo veci plný úspech (§ 255 ods. 1 CSP) o výške, ktorých rozhodne súd osobitným uznesením po právoplatnosti rozsudku (§ 262 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 (pätnástich) dní od jeho doručenia na tunajšom súde v dvoch vyhotoveniach (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní musí byť uvedené, a/ ktorému súdu je určené, b/ kto ho robí, c/ ktorej veci sa týka, d/ čo sa ním sleduje a e/ podpis a uvedenie spisovej značky konania (§ 127 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach (§ 127 CSP) podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. (§ 365 ods. 1 CSP)

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. (§ 366 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Žalobu nemožno v odvolacom konaní meniť a v odvolacom konaní nemožno uplatniť práva voči žalobcovi vzájomnou žalobou (§§ 371, 372 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona - Exekučný poriadok (§ 220 ods. 1 CSP).